

רוחות מגוננות

"טקס עתיק לנשים", "געגועים לאהבה אמיתית", "מסע אל תוך מערה" – רולא חורי מהרהרת עלצ'ילטן (2022), עבודתה של סעודת איסמעילובה, יצירה אימריסיבית המוצגת במרתף בניין מוזיאון הפרידריציאנום, במסגרת דוקומנטה 15.

מאמר מאת רולא חורי דצמבר 31, 2022

האל הוא ההתחלה
האל הוא הסוף,
האל הוא הנראה,
האל הוא הבלתי נראה.

ארבעים ואחת הצ'ילטניות
שישים המגנים,
שבעת הקדושים,
שלושת מורי הדרך,
מרגיעי הכאב, מרפאי הטראומות.

ארבעים גופים הם גוף אחד
ארבעים גופים הם 360 גופים. 1

עם קריאת הטקסט הפותח, לפני הכניסה לחלל התערוכה, המבקרים הופכים לחלק מהטקס של סעודת איסמעילובה (Fergana) פרגנה בעמק שמקורו לנשים שמאני מטקס לקוח הטקסט. אתראה כל ללא (Saodat Ismailova) שבאוזבקיסטן. ארבעים הגופים מצביעים על ארבעים רוחות, רוחות נשיות (צ'ילטן). הן מגינות על העולם בעיתות משבר, וכשהגיון אינו מועיל עוד, הן מופיעות עם נוכחותן והאנרגיה שלהן – הנשים היצירתיות ממרכז אסיה. 2

הקולנוענית האוזבקית סעודת איסמעילובה, החיה ופועלת בין פריז וטשקנט, מציגה אתצ'ילטן (Chilltan), יצירה אימריסיבית המוצגת במספר חדרים במרתף מוזיאון הפרידריציאנום (Fridericianum), בקאסל. היא הועלתה במסגרת דוקומנטה 15.

איסמעילובה מחברת בעבודתה קולנוע, מיצג ומיצב. התערוכה מתפרשת על פני שלושה חדרים גדולים ושלושה קטנים במרתף. כל העבודות מחוברות כשכפולים של רעיונות וסצנות מהסרט המוצג באולם הראשי. באולם הכניסה פוגשים המבקרים 40 חבלים באורכים שונים, התלויים מלוח עץ. הם מעוררים תחושה מצמררת של משהו ישן, אפילו עתיק. כאשר המבקרים צועדים, בחושך, אל האולם השני מימין, דמות אישה הישנה בשקט על ערימת מזרונים מזכירה להם את הסיפור על הנסיכה והעדשה. האמנית הזמינה 18 אמנים נוספים מקזחסטן, מקירגיזסטן, מטג'יקיסטן ומאוזבקיסטן, והם כולם פועלים ביחד בקבוצה המכונה DAVRA שייסדה איסמעילובה. החומרים שנבחרו עבור אולם זה ואחרים הם טקסטילים אופייניים לאזור הגיאוגרפי.

1-1.jpg

[1] סעודאת איסמעילובה, צ'ילטן, 2022, תצוגת מיצב. דוקומנטה 15, מוזיאון הפרידריציאנום (Fridericianum), בקאסל צילום: רולא ח'זרי

הסרט עוסק במסורת ובלחשים של נערה צעירה שרוצה להתחתן, ובמה שמצופה ממנה לעשות. זה נשמע כמו סיפור אגדה. זהו ייצוג של המקום החמקמק שבין שני ממדים, המהדהד מספר אלמנטים מסיפורי נסיכות. המרכיבים שבהם איסמעילובה מתמקדת הם נעליה של הנערה והמזרונים המרובים, כאשר היא מתכוננת לטקס שיממש את משאלותיה. הדימויים מראים שוטים ארוכים ומעורפלים שבהם הנערה מתמזגת עם הנוף, בין ההיסטוריה של האזור ועברו המוסלמי. המבקרים מובלים במסלול מסעה של הגיבורה אל תוך המערה, ועוקבים אחריה כשהיא יורדת אל מתחת לאדמה כדי לערוך את הטקס. הגופים החומריים שלהם עוברים מסע מוחשי מתחת לפני האדמה, כחלק מקולקטיב פעיל או מקהילה שמשתתפת בטקס. איסמעילובה מושכת את המבקרים אל תוך עבודתה והופכת אותם לצופים פעילים, בחוכמה, בפשטות ובעדינות. היא מתקפת את החווייה האפלה הזאת בהסברה: "זוהי חווייה מאוד פיזית כשנכנסים אליה, להיות מתחת לאדמה, לחוות את החושך, לגלות איך הגוף והעין מתאימים את עצמם לאור, לקול ולטמפרטורה." [3](#)

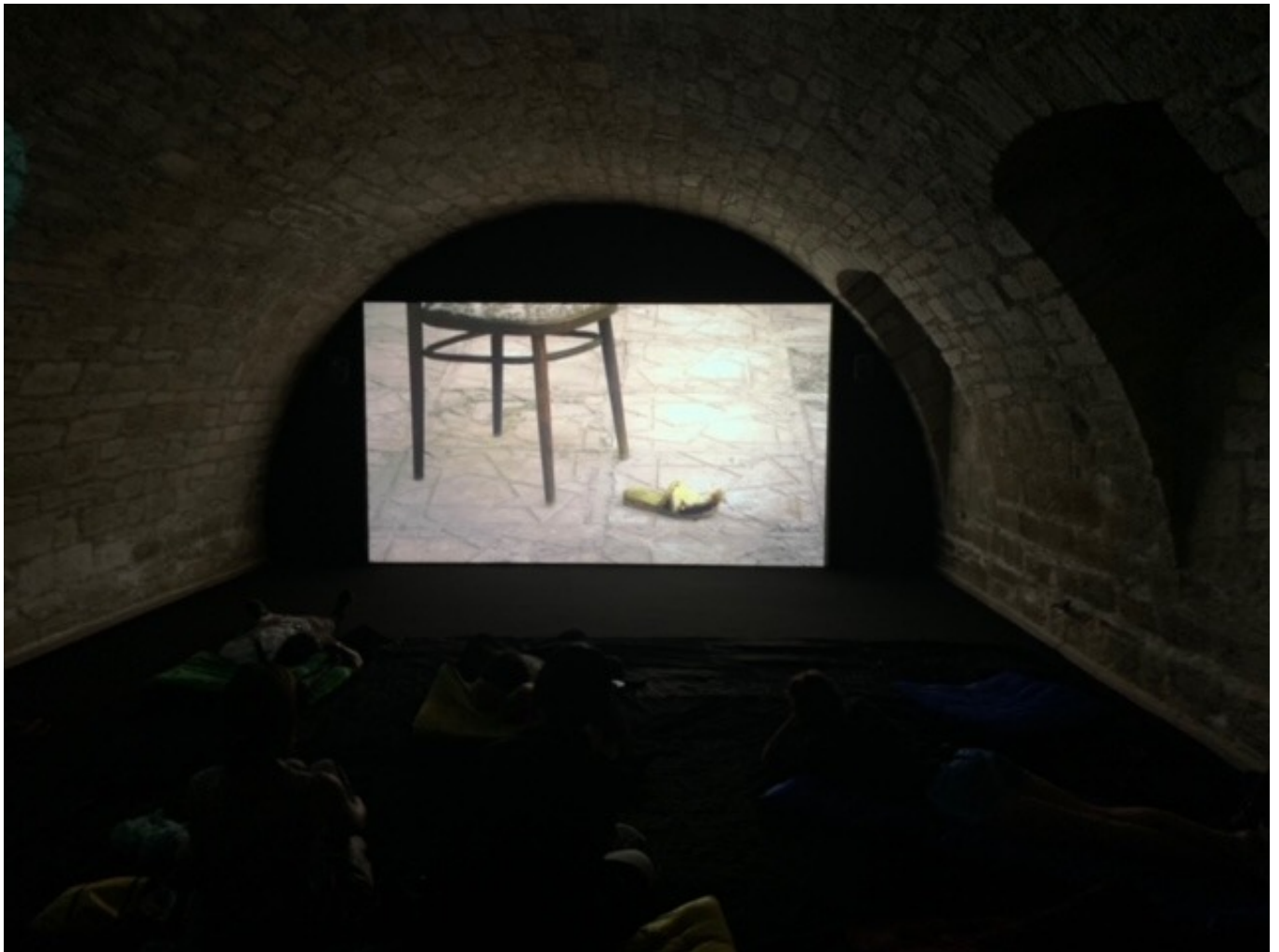
האוצר הרוחני של האזור מוגן על ידי ה'צ'ילטניות'. הן עוטות צורות של יצורים מוחשיים ובלתי מוחשיים ופועלות ביחד איתם, כמו רוחות (spirits), וגם עם בעלי חיים וצמחים. הקריאה לצ'ילטן היא מרכיב נפוץ בטקסי ריפוי במרכז אסיה, מאחר שרק בנוכחותן טקסי הריפוי וההגנה - הטקסים הפשוטים שמגינים עלינו ומושכים את מה שטוב לנו, טקסים לגילוי חלומות, למציאת אהבה - יכולים להצליח.

[2] [2.jpg](#)

[3] סעודאת איסמעילובה, צילטן, 2022, מיצג של האמנית. דוקומנטה 15, מוזיאון הפרידריציאנום (Fridericianum), בקאסל
צילום: רולא ח'ורי

[4] [3.jpg](#)

[5]סעודאת איסמעילובה, ביבי סשנבה (סרט), 2022, מיצב דוקומנטה 15, מוזיאון הפרידריציאנום (Fridericianum), בקאסל
צילום: רולא ח'ורי

איסמעילובה חושפת בפנינו טקסט טקסי עתיק מבוכרה, ובו געגועים לאהבה אמיתית. הטקסט שלהלן מופיע על מסך קטן במנהרה שבה הוקרן הסרט:

"יש אמונה בבוכרה המאצילה
שמי שמחפשת אושר
דרך מציאת אהבה אמיתית משלה
דרך לידת ילד
או דרך מציאת שלוה בחיים אלה
ובבאים אחריהם, עליה לסגוד
לביבי סשנבה אונה - אדונית היום השלישי.

עליך להעלות לקורבן את הלהבות
של ארבעים נרות מעשה ידי אדם
וגם מגשי מאכלים טקסיים,
ואז תתגשם משאלתך.
אישה הרוצה שמשאלתה
תתגשם, צריכה לבקש קמח
בשבעה בתים,
או להניח ארבע קערות של קמח

בארבע פינות החדר
ולהכין דייסה
מחלב טרי.
עליה לאפות שלושה לחמי 'רוטי' ועוד כיכר אחת,
ולחלוק אותם עם אלמנות ויתומים.

עליה להכין גם
ארבעים נרות עשויים מענפים
של צמח השבר הלבן, מלופפים בכותנה
ומרוחים בשמן שומשום.

אסור לחלוק את המזון עם גבר,
וגבר אינו אמור לראות את אור הלהבות." [4](#)

[6] [4.jpg](#)

[7] סעודאת איסמעילובה, ביבי סשנבה (סרט), 2022, מיצב דוקומנטה 15, מוזיאון הפרידריציאנום (Fridericianum), בקאסל
צילום: רולא ח'ורי

[8] [5.jpg](#)

[9] סעודאת איסמעילובה, ביבי סשנבה (סרט), 2022, מיצב דוקומנטה 15, מוזיאון הפרידריציאנום (Fridericianum), בקאסל
צילום: רולא ח'זרי

בעזרת נרטיבים ומסורות של שבטים ואומות קדומים, איסמעילובה לוקחת אותנו חזרה אל המקור של אמונות ויופי עתיקים. בעניין המושג הנושן של האהבה, הפעולה שבאה לפני שנמצאים במערכת יחסים היא לערוג לאהבה אמיתית, להגנה שבמציאת אהבה כזאת. תוך חקירת האתרים, היא הצליחה להביא אותנו אל הרחם, אל מקום של לידה מחדש. אין זה סוף אלא לידה מחדש, ואולי זהו מחזור. "טקסים לזמן שבו כדור הארץ מאבד את קצבו, ואיך להחזיר את הזרימה." [5](#)

[10] [6.jpg](#)

[11] סעודאת איסמעילובה, ביבי סשנבה (סרט), 2022, מיצב דוקומנטה 15, מוזיאון הפרידריציאנום (Fridericianum), בקאסל
צילום: רולא ח'זרי

[12] [7.jpg](#)

[13] סעודאת איסמעילובה, צ'ילטון, 2022, מיצב הכולל מספר עבודות וידאו. דוקומנטה 15, מוזיאון הפרידריציאנום בקאסל (Fridericianum), צילום: רולא ח'ורי

גופה של האמנית היה נוכח בהצבה, ונוכחות זו הורגשה. באחד מהמעברים שחיברו שני חללים המבקרים פגשו בדימוי ראש אישה שהוקרן על וילון גלי, כמו רוח רפאים, ובו בזמן ראו בחדר השני אישה אחרת שוכבת על מזרון מבלי לנוע. בביקור שלי זו הייתה האמנית עצמה. היה זה מיצג אמיתי שהדהד את נוכחותה כמו אדוות גלים על פני בריכה.

כאשר המבקרים משוטטים בין החדרים, נגלים בפניהם ארבעת יסודות החיים: אש, אוויר, מים, אדמה. בחדר האחרון מונח על הרצפה מסך ובו רואים סדרה של טקסטים שמוקרנים על מזרונני משי, בלולאה שנראית כמו משפטים חיוביים.

איסמעילובה תכננה לארגן 40 ימים של ארועים ציבוריים עבור המיצב הזה, כולל טקס נשי עתיק הנקרא "ביבי סשנבה" הרמוניה ויצירת, ריפוי, הקדמונים האבות וזכר ידע להעברת - Bibi Seshanbe)6 היא מאחדת נשים לקולקטיב בלתי נראה של 40 ישויות נזילות מגדר ומשנות צורה שיוצרות מעגל מסתורי של יצורים בעלי כוחות על-טבעיים וידע מסורתי.

המיצג עובד מטקס שמאני של נשים מאזור עמק פרנגה שבאוזבקיסטן. אנשים מערביים מודרניים ייתקשו לתפוש את הקיום האמיתי שחודר לשורשים ולאמונות של טקס קדום. בעוד שיש ששומרים על המסורת, אחרים חווים התעוררות חדשה, ויש גם כאלה שהתרחקו מכל יחס אל מקורותיהם.

[15] סעודת איסמעילובה, צ'ילטון, 2022, תצוגת מיצב. דוקומנטה 15, מוזיאון הפרידריציאנום (Fridericianum), בקאסל צילום: רולא ח'ורי
צילום: רולא ח'ורי

טקסים היו נוכחים במקורות של האמונות והיופי הקדומים. הם מובילים אותנו במסע חושי השונה מהמציאות שלנו, אך התחושה היא של חזרה הביתה ומאששים את סיפור יחסנו אל היקום.

ארץ, אני עדה לכוחות הריפוי שלך. אני עדה לחוכמתך העתיקה והאבולוציונית, ולעומק עתודות האהבה שלך. איסמעילובה הצליחה לגרום לנו להאמין שוב בכוחם של טקסים.

- 1. סעודת איסמעילובה, טקסט יקר, דוקומנטה 15, מרתף בניין הפרדריציאנום, קאסל
- 2. <https://www.youtube.com/watch?v=s1xQSZQXzE&t=45s>
- 3. <https://www.moussemagazine.it/magazine/saodat-ismailova-andrea-lissoni-2022/> [16]
- 4. הטקסט הועתק מהמסך הקטן שהיה היכן שהסרט הוקרן.
- 5. <https://www.moussemagazine.it/magazine/saodat-ismailova-andrea-lissoni-2022/> [17]
- 6. <https://www.moussemagazine.it/magazine/saodat-ismailova-andrea-lissoni-2022/> [18]

Source URL: <http://tohumagazine.com/he/article/%D7%A8%D7%95%D7%97%D7%95%D7%AA-%D7%A0%D7%A0%D7%95%D7%AA7%9E%D7%92%D7%95%D7%A0%D7%A0%D7%95%D7%AA>

Links

- [1] <https://tohumagazine.com/sites/default/files/1-1.jpg>
- [2] <http://tohumagazine.com/he/file/2jpg-5>
- [3] https://tohumagazine.com/sites/default/files/2_4.jpg
- [4] <http://tohumagazine.com/he/file/3jpg-3>
- [5] https://tohumagazine.com/sites/default/files/3_4.jpg
- [6] <http://tohumagazine.com/he/file/4jpg-2>
- [7] https://tohumagazine.com/sites/default/files/4_4.jpg
- [8] <http://tohumagazine.com/he/file/5jpg-1>
- [9] https://tohumagazine.com/sites/default/files/5_4.jpg
- [10] <http://tohumagazine.com/he/file/6jpg>
- [11] https://tohumagazine.com/sites/default/files/6_2.jpg
- [12] <http://tohumagazine.com/he/file/7jpg-0>
- [13] https://tohumagazine.com/sites/default/files/7_3.jpg
- [14] <http://tohumagazine.com/he/file/8jpg-0>
- [15] https://tohumagazine.com/sites/default/files/8_2.jpg
- [16] %20<https://www.moussemagazine.it/magazine/saodat-ismailova-andrea-lissoni-2022/>
- [17] <https://www.moussemagazine.it/magazine/saodat-ismailova-andrea-lissoni-2022/>
- [18] <https://www.moussemagazine.it/magazine/saodat-ismailova-andrea-lissoni-2022/>